

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие

С предложения законопроект се цели осигуряване на съответствие на националното законодателство с новата класификация NUTS въведена с Делегиран регламент (ЕС) 2026/195 на Комисията от 13.11.2025 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на класификацията NUTS и списъците на съществуващите административни единици и местните административни единици (Делегиран регламент (ЕС) 2026/195), публикуван в „Официален вестник“ на Европейския съюз, серия L от 27.01.2026 г., във връзка с настъпилите промени в броя и териториалния обхват на единиците от ниво 1 и ниво 2.

Делегираният Регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки от 1 януари 2027 г.

Предлагат се и изменения, основани на практиката от прилагането на интегрирания териториален подход, с цел усъвършенстване на документите за регионално развитие и механизмите за тяхното изпълнение, както и необходими промени в други закони.

Причините, които налагат приемането на Закон за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие (ЗИД на ЗРР) са както следва:

- Необходимост от привеждане на ЗРР в съответствие с новата класификация NUTS, въведена с Делегиран регламент (ЕС) 2026/195. Съгласно новата класификация двата района от ниво 1 се обединяват в един регион NUTS 1, а шестте района от ниво 2 се реструктурират в четири нови района, при запазване на границите на областите от ниво 3.
- С влизането в сила на Делегиран регламент (ЕС) 2026/195 от 1 януари 2027 г. се променя броят и териториалният обхват на регионите за планиране, което налага адаптиране на системата от стратегически документи за регионално развитие. Това включва и промяна в правилата за изпълнение и наблюдение на действащите ИТСП за периода 2021–2027 г.

и подготовка на нови стратегически документи за периода 2028–2034 г. Наред с това, въз основа на натрупания опит, се предвижда усъвършенстване на съдържанието на стратегическите документи на регионално и общинско ниво.

- Във връзка с новото райониране по Делегиран регламент (ЕС) 2026/195 се предвижда намаляване на броя на регионалните съвети за развитие (РСР) от шест на четири и съответно организационни промени. За Столичния регион за планиране от ниво 2 се въвежда специален подход, обусловен от съвпадането на функции на столица, община и регион за планиране, при който планът за интегрирано развитие на общината изпълнява и функциите на ИТСП за региона. Поради спецификата на град София, съставът и начинът на структуриране на РСР се отличава като за останалите региони се запазва действащият модел с актуализиран териториален обхват.
- Налице е необходимост от синхронизиране на Закона за устройство на територията със ЗРР, поради запазени остарели терминологични препратки към отменени документи за пространствено развитие. Двата закона уреждат различни, но взаимосвързани политики, поради което е необходимо актуализиране на нормативните връзки с цел по-ясно разграничаване на предметния обхват и осигуряване на съгласуваност между системата за стратегическо планиране на регионалното и пространствено развитие и устройственото планиране.

Целите, които се поставят с приемането на ЗИД на ЗРР са следните:

- Привеждане на нормативната уредба в съответствие с изискванията на Делегиран регламент (ЕС) 2026/195 чрез отразяване на новата класификация NUTS, включително промените в броя и териториалния обхват на единиците от ниво 1 и ниво 2;
- Адаптиране и усъвършенстване на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие в съответствие с новото райониране и с идентифицираните потребности от подобряване на координацията, интегрираността и ефективността на стратегическото планиране;
- Създаване на нормативна рамка управлението на развитието на регионите за планиране от ниво 2, вкл. на Столичния регион за когото нормативната рамка е необходимо да бъде

съобразена с неговите специфични териториални, социално-икономически и функционални характеристики;

- Осигуряване на съгласуваност и яснота в нормативната уредба чрез прецизиране на използваната терминология и актуализиране на препратките между ЗУТ и документите за стратегическо планиране на регионалното и пространствено развитие по ЗРР.

За постигането на изброените цели и прилагането на новата уредба не са необходими финансови и други средства.

Очакваните резултати от прилагането на ЗИД на ЗРР включват:

- Осигурена правна съгласуваност между националната нормативна уредба и приложимото право на Европейския съюз, както и създадени условия за прилагане на новото райониране за целите на регионалната политика, стратегическото планиране, наблюдението и статистическата отчетност от 1 януари 2027 г.
- Осигурена съгласуваност между системата от стратегически документи и новото райониране. Подобрена координация между документите на национално, регионално и общинско ниво и създадени условия за по-ефективно прилагане на интегрирания териториален подход и интегрираните териториални инвестиции.
- Създадени условия за координирано стратегическо планиране и управление на развитието на регионите от ниво 2, включително по-ефективно взаимодействие между компетентните органи и по-добро адресиране на специфичните предизвикателства на региона.
- Постигната терминологична и нормативна съгласуваност между Закона за устройство на територията и Закона за регионалното развитие и създаване на по-ясни условия за тълкуване и улесняване на прилагането на нормативната уредба.

Предлаганите изменения ще допринесат за усъвършенстване на държавната политика за регионално развитие чрез привеждане на нормативната уредба в съответствие с новата класификация NUTS, отразяване на промените в броя и териториалния обхват на регионите за планиране, адаптиране и усъвършенстване на системата от стратегически документи съобразно новото райониране и прилагането на интегрирания териториален подход. Ще се създаде ясна и последователна нормативна рамка за управлението на развитието на регионите от ниво 2, включително с отчитане на спецификите на Столичния регион. Ще се повиши на съгласуваността и правната яснота в нормативната уредба посредством прецизиране на терминологията и актуализиране на препратките между съответните актове.